



Dechové cvičení



Hlasové cvičení



Píseň



Rytmičké cvičení



Hudební nauka



Opakování



Poslech



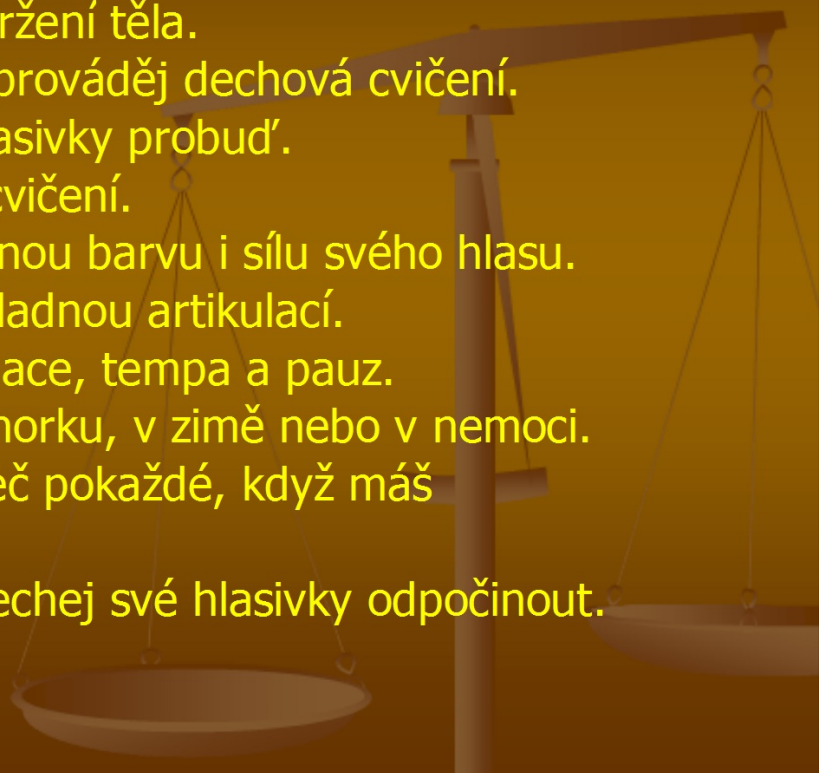
# Hudební výchova 4. ročník

## 30. prezentace

- **Nácvik písně "Lesti t'a, synečku"- práce s písní**
- **Písně v tónině mollové**
- **Posuvky - béčko**
- **Píseň "Chválím tě , Země má" - práce s notovým zápisem**
- **Noty s tečkou**
- **Stupnice C- dur - durová stupnice**
- **Stupnice C- dur - půltóny, celé tóny, oktáva**

# Hlasové desatero

- 1) Dbej na správné držení těla.
- 2) Dýchej vědomě a prováděj dechová cvičení.
- 3) Před „použitím“ hlasivky probud’.
- 4) Prováděj hlasová cvičení.
- 5) Vždy hlídej přirozenou barvu i sílu svého hlasu.
- 6) Mluv i zpívej s důkladnou artikulací.
- 7) Užívej pestře intonace, tempa a pauz.
- 8) Hlasivky netrap v horku, v zimě nebo v nemoci.
- 9) Procvičuj zpěv a řeč pokaždé, když máš příležitost.
- 10) Po delším zpěvu nechej své hlasivky odpočinout.



# Dechové cvičení



Dechové cvičení

Přečteme si pozorně básničku o vráně:



**d<sup>2</sup>** Vráno, vráno, polet' k nám, (nádech)



**cis<sup>2</sup>** já ti něco přichystám. (nádech)



**c<sup>2</sup>** Trochu hrachu, trochu krup, (nádech)



**h<sup>1</sup>** vráno, vráno, dupy dup.



- nadechneme na 4 doby, na 1 dobu zadržet, potom polohlasně na tónu **d<sup>2</sup>** zazpíváme větu z říkanky „Vráno, vráno, polet' k nám“ (vydržíme s jedním nádechem na celý verš)
- znovu nádech, zadržet a na tónu **cis<sup>2</sup>** pokračujeme další větou „já ti něco přichystám“
- na **c<sup>2</sup>** „trochu hrachu, trochu krup“
- na **h<sup>1</sup>** „vráno, vráno, dupy, dup“.

# Hlasové cvičení



a) Dbáme na správné otvírání úst – uvolnit svaly ve tvářích, volně spustit dolní čelist bez mluvení nebo zpívání a zívnout.

b) Řekneme si říkadlo beze zvuku pouze otvíráním úst:

**Byla ryba u potoka  
měla v hubě klíč,  
než tam přišla panímáma,  
byla ryba pryč.**



Říkadlo pak řekneme polohlasem-opět dbáme na otvírání úst a na správnou výslovnost koncovek.

Řekneme si novou říkanku o čápovi. Dbáme na výslovnost koncovek:

**Na našem komíně sedává čáp,  
klape si zobákem, klap, klap, klap, klap.**



Dále procvičujeme slova končící na m, n, ň, - např. hrou na ozvěnu, např. dám, vám, ten, den, dlaň, saň, tůň, kůň apod. – pozor na zřetelnou výslovnost.

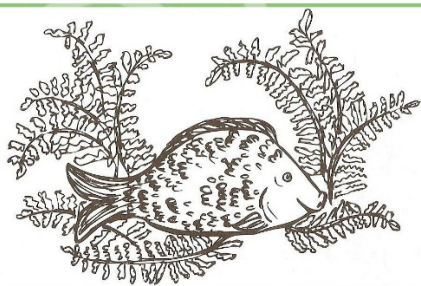
## Rytmická cvičení





### 1. Přečtěte si básničku Kapr v kapradí - básničku doprovodíte rytmickými nástroji:





#### Kapr v kapradí





Leží kapr v kapradí,  
pranic mu to nevadí.  
Líně leží, líně pije,  
je to kapr z Tramtárie.  
Je to kapr ze souše,  
štěká, ale nekouše.

(Jiří Žáček)



hůlky	$\frac{2}{4}$	
		Le-ží ka-pr v kapradí, pranic mu to ne-va- dí.
dřevěné bloky	$\frac{2}{4}$	
prstové činely	$\frac{2}{4}$	
tleskání	$\frac{2}{4}$	

hůlky	$\frac{2}{4}$	
		Lí-ně le-ží, lí-ně pi-je, je to ka-pr z Tram-tá-ri-e.
dřevěné bloky	$\frac{2}{4}$	
prstové činely	$\frac{2}{4}$	
tleskání	$\frac{2}{4}$	

hůlky	$\frac{2}{4}$	
dřevěné bloky	$\frac{2}{4}$	
		Je to kapr ze sou-še, štěká, ale nekouše.
prstové činely	$\frac{2}{4}$	
tleskání	$\frac{2}{4}$	

# Píseň



## Hra Na štafetu 🎵 🎵

**Touto hrou zopakujeme 1 – 2 písně. Jedna skupina žáků začne zpívat známou píseň , na pokyn učitele přestane a ve zpěvu plynule pokračuje jiná skupina. Hra od žáků vyžaduje, aby pozorně sledovali zpěv, i když sami nezpívají. Můžeme vytvořit dvě i víc skupin.**

## Úkoly

### Lesti ťa, synečku

Mírně

Lidová z Moravy



Les-ti ťa, sy-neč-ku, hla-va bo-lí,  
u-vař si lis-te-ček ja-bo-ro-vý.  
Bu-de-li ti na-plat, u-vař si ho dva-krát  
ten lis-te-ček ja-bo-ro-vý.

1. Přečti slova písničky.
2. Přečti slova písně i s repeticí.
3. Vytleskej rytmus písničky nebo zahrej na rytmický nástroj.
4. Poslechni si melodii písničky a nauč se ji zaspívat.

## Úkoly

5. Opiš první řádek písně do notového sešitu a tóny pojmenuj, dej pozor na předznamenání.
6. V jakém je písnička taktu?
7. Pokus se při zpěvu písně dirigovat ve 3/4 taktu.
8. Který tanec bychom na třídobý takt mohli zatančit?

8 Em H

Les-ti t'a, sy-neč-ku, hla-va bo-lí,  
u-vař si lís-te-ček ja-bo-ro-vý.



## Řešení, noty si zkontroluj!

5. Opiš první řádek písně do notového sešitu a tóny pojmenuj, dej pozor na předznamenání. Viz 3. řádek notové osnovy.
6. V jakém je písnička taktu? Ve tříčtvrt'ovém taktu.
7. Pokus se při zpěvu písně dirigovat.
8. Který tanec bychom na třídobý takt mohli zatančit? Valčík nebo menuet.

8 Em H

Les-ti ta, sy-neč-ku, hla-va bo-lí,  
u-vař si lís-te-ček ja-bo-ro-vý.

e e fis g g fis g a g fis

1. Zaspívej si i píseň z minulé hodiny " Byla tě cestička"  
(prezentace 29).

2. Zaspívej znovu píseň "Lesti t'a synečku".

Melodie obou písní je smutnější, zádumčivější než u většiny písniček, které známe. Tyto písně jsou totiž v tónině mollové. a proto zní jinak než písničky v tónině durové. Mezi mollovou píseň patří i " Dobrú noc, má milá". Zaspívejme si ji.



## Dobrú noc

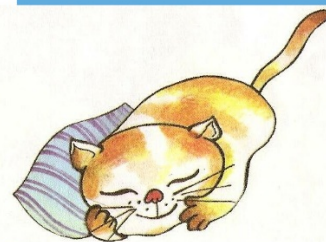
Lidová píseň ze Slovenska



Do - brú noc, má mi - lá, do - brú noc. Do - brú noc,  
Nech ti je sám Pán Boh na po - moc.



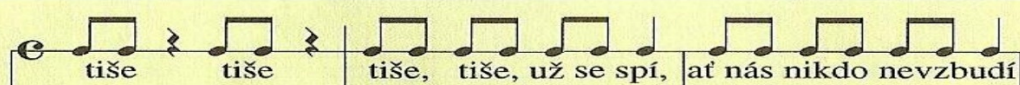
do - bre spi, nech sa ti sní - va - jú 1. slad - ké sny  
2. o mně sny.



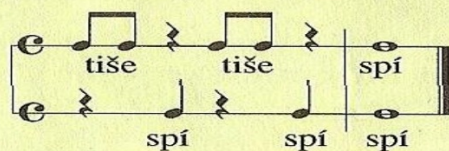
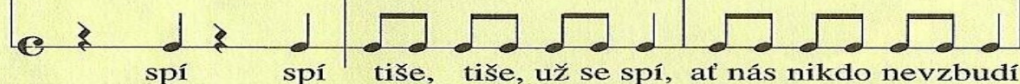


## Hra na spánek

1. skupina



2. skupina



## Dobrá noc

Lidová píseň ze Slovenska



Do - brú noc, má mi - lá, do - brú noc. Do - brú noc,  
Nech ti je sám Pán Boh na po - moc.



do - bre spi, nech sa ti sní - va - jú 1. slad - ké sny  
2. o mně sny.

### Úkoly

1. Všimni si notového zápisu písně Dobrá noc.

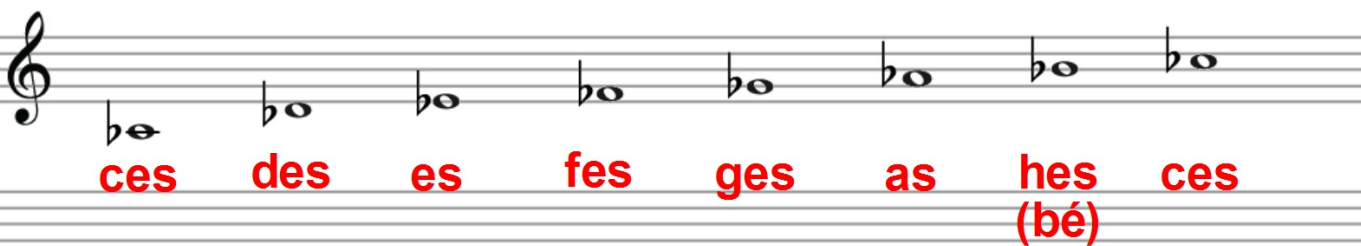
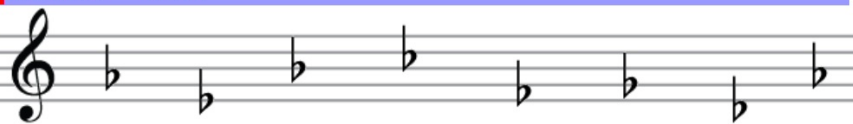
2. Co znamená toto znaménko  $\flat$  v předznamenání na začátku notové osnovy?

Zapisuj do notového sešitu.

## Bé nebo také béčko

Abychom mohli tóny snížit o půl tónu, potřebujeme hudební značku béčko -  $\flat$ . Ke jménu tónu, před kterým je tato posuvka se přidá - es.

Procvičuj psaní béček  
(připomíná písmeno b):



## ÚKOLY!

Zapisuj do notového sešitu.

1. Opiš první řádek písně Dobrú noc do notového sešitu.
2. Tóny zároveň společně pojmenujeme.



Do - brú noc, má mi - lá, do - brú noc. Do - brú noc,  
Nech ti je sám Pán Boh na po - moc.



3. Správně pojmenuj uvedené tóny, přesuň pouze názvy:



fes ces es hes ges des as ces

(bé)

**ŘEŠENÍ** Zázpis v notovém sešitě si pozorně zkontroluj.

1. Opíš první řádek písně Dobrú noc do notového sešitu.
2. Tóny zároveň společně pojmenujeme.



Do - brú noc, má mi - lá, do - brú noc. Do - brú noc,  
Nech ti je sám Pán Boh na po - moc.



a hes a g a g f e d f g a  
(bé)

3. Správně pojmenuj uvedené tóny, přesuň pouze názvy:



as es ges ces des ces fes hes  
(bé)

## Chválím tě, Země má

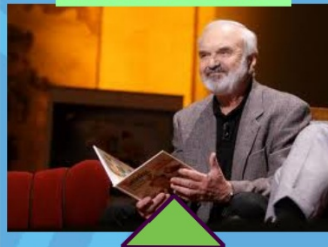
Hudba: Jaroslav Uhlíř  
Text: Zdeněk Svěrák

Maestoso

Chvá- lim tě, Ze-mě má, — tvůj  
žár i mráz, — tvá trá- va ze-le- ná, —  
dál vá- bí nás. — Máš  
zá- voj z o-bla-ků, bí- lých jak sníh,  
hvěz-do má, bár- ko záz-ra- ků—  
na ne- be- sích. At' před mou pla- ne-  
tou hvězdný prach za- me- tou.—  
Dej vlá- hu rost-li-nám, — dej

ptá- kům pít, pro- sím, svou při- zeň  
dej i nám, — dej mír a klid. —

Zdeněk Svěrák



Jaroslav Uhlíř



[Píseň Chválím tě, Země má \(odkaz\)](#)

## Úkoly

1. Píseň si zkus zaspívat.
2. Prohlédni si notový zápis a hledej noty, které mají tečku. Takové noty zakroužkuj.

## Chválím tě, Země má

Hudba: Jaroslav Uhlíř  
Text: Zdeněk Svěrák

Maestoso

Chvá- lim tě, Ze-mě má, — tvuj  
ptá- kům pít, pro- sím, svou při- zeň  
žár i mráz, — tvá trá- va ze-le- ná, —  
dej nám, — dej mír a klid. —  
dal vá- bí nás. — Máš  
zá- voj z o-bla-ků, br- lých jak snih,  
hvěz-do ma, bár- ko záz-ra- ků—  
na ne- be- sích. At' před mou pla- ne-  
tou hvězdný prach za- me- tou. —  
Dej vlá- hu rost-li-nám, — dej

Zdeněk Svěrák



Jaroslav Uhlíř



Píseň Chválím tě, Země má (odkaz)

### Řešení

1. Píseň si zkus zaspívat.
2. Prohlédni si notový zápis a hledej noty, které mají tečku. Takové noty zakroužkuj. Viz notový zápis písně.



## Noty s tečkou

Tečka u noty prodlužuje notu o polovinu její rytmické hodnoty. Např.:

Two musical staves illustrating dotted notes. The first staff shows a dotted quarter note equal to a quarter note plus an eighth note, with durations of 2 doby and 1 doba. The second staff shows a dotted half note equal to a half note plus a quarter note, with durations of 1 doba and 1/2 doby.

**3 doby**      **počítáme na 1 a půl doby**

**Úkol:** piš do notového sešitu noty s tečkou, noty pojmenuj - přesuň názvy ke správným notám :

Two musical staves with lyrics and pitch labels. The first staff is labeled '3 doby' and the second '1 a půl doby'. The lyrics are: e g as his d e2 c2 d2 and c2 dis fes g2 e2 d2 f2 c.

**3 doby**      **1 a půl doby**

e g as his d e2 c2 d2  
c2 dis fes g2 e2 d2 f2 c

## Noty s tečkou

Tečka u noty prodlužuje notu o polovinu její rytmické hodnoty. Např.:

Two musical staves illustrating the value of dotted notes. The first staff shows a dotted quarter note equal to a quarter note plus an eighth note (2 doby + 1 doba). The second staff shows a dotted half note equal to a half note plus a quarter note (1 doba + 1/2 doby). Below the second staff, it says "počítáme na 1 a půl doby" (we count on 1 and a half beats).

**Řešení - pozorně si zápis zkontroluj: piš do notového sešitu noty s tečkou, noty pojmenuj - přesuň názvy ke správným notám :**

Two musical staves in treble clef. The first staff is labeled "3 doby" and contains the notes: d, g, e, as, his, c2, d2, e2. The second staff is labeled "1 a půl doby" and contains the notes: c, fes, dis, e2, g2, f2, d2, c2. The note names are written in red below the notes.

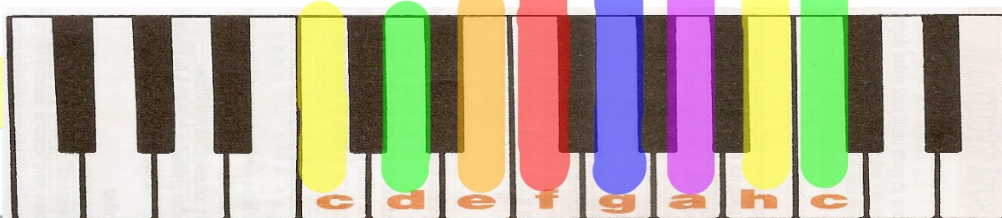
## Stupnice C- dur (durová stupnice)

Řada tónů po sobě jdoucích uspořádaná podle určitých pravidel tvoří **stupnici**. Tónům ve stupnici říkáme **stupně**. Stupnice C-dur je durová (tvrdá) stupnice. Je to stupnice základní, protože obsahuje základní tóny c-d-e-f-g-a-h-c. Stupnice se jmenuje vždy podle svého 1. stupně.

Notový zápis



Klavír



## Stupnice C- dur (durová stupnice)

**PŮLTÓN** - je nejmenší vzdálenost mezi tóny (na klavíru mezi dvěma sousedními klapkami). Ve stupnici C-dur najdeme půltóny mezi tóny e-f a tóny h-c.

**Notový zápis**

**Klavír**

### Úkol

Opiš červený rámeček do notového sešitu a pamatuj!

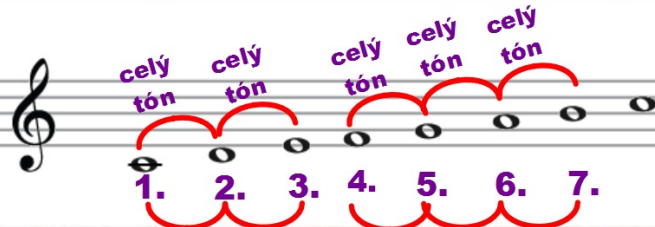
**Půltóny v stupnici C-dur:** 3. 4. 7. 8.

**Půltón je nejmenší vzdálenost mezi tóny.**

## Stupnice C- dur (durová stupnice)

**CELÝ TÓN - je tvořen dvěma půltóny.**

Notový zápis



Klavír



Úkol

Opiš červený rámeček do notového sešitu a pamatuj!

**Celý tón je tvořen dvěma půltóny.**

Celé tóny v stupnici C-dur:

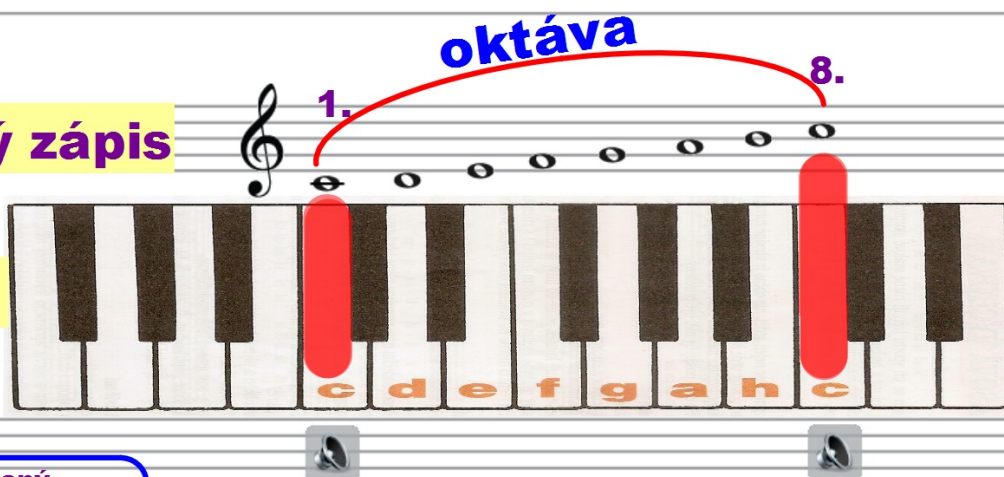
1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

## Stupnice C- dur (durová stupnice)

**OKTÁVA - první a osmý stupeň mají stejné jméno, ale různou výšku. Vzdálenost mezi nimi se nazývá oktáva.**

Notový zápis

Klavír



Opiš červený rámeček do notového sešitu a pamatuj!

**Oktáva je vzdálenost mezi 1. a 8. stupněm.**

**Oktáva stupnice C-dur:**



# Seznam použitého materiálu

- Hudební výchova 4 – učebnice pro 4. ročník základní školy. Nakladatelství Nová škola.
- Metodický průvodce učebnicí Hudební výchova 4 pro 4. ročník základní školy. Nakladatelství Nová škola.
- Hudební výchova pro 4. ročník základní školy. Nakladatelství SPN.
- Vlasta Beilová. Barevné cinkání s obrázky Miloše Nesvadby. První krůčky do světa hudby. Nakladatelství MUSIC DISTRIBUCE.
- Nauč mě písničky. Nakladatelství AXIÓMA Praha.
- Náměty pro tvořivé vyučování na 1. stupni ZŠ – RAABÍK
- CD RAABE – Hudební nástroje – Emil Hradecký
- Hudební nástroje – Doprovodný text k CD Hudební nástroje –RAABE
- Hudební nástroje – Obrazový materiál k CD Hudební nástroje – RAABE  
Program ActivInspire - Studio - knihovna prostředků
- *Internetové stránky:*  
<http://www.youtube.com/watch?v=tgra1vsjDas&feature=related>

